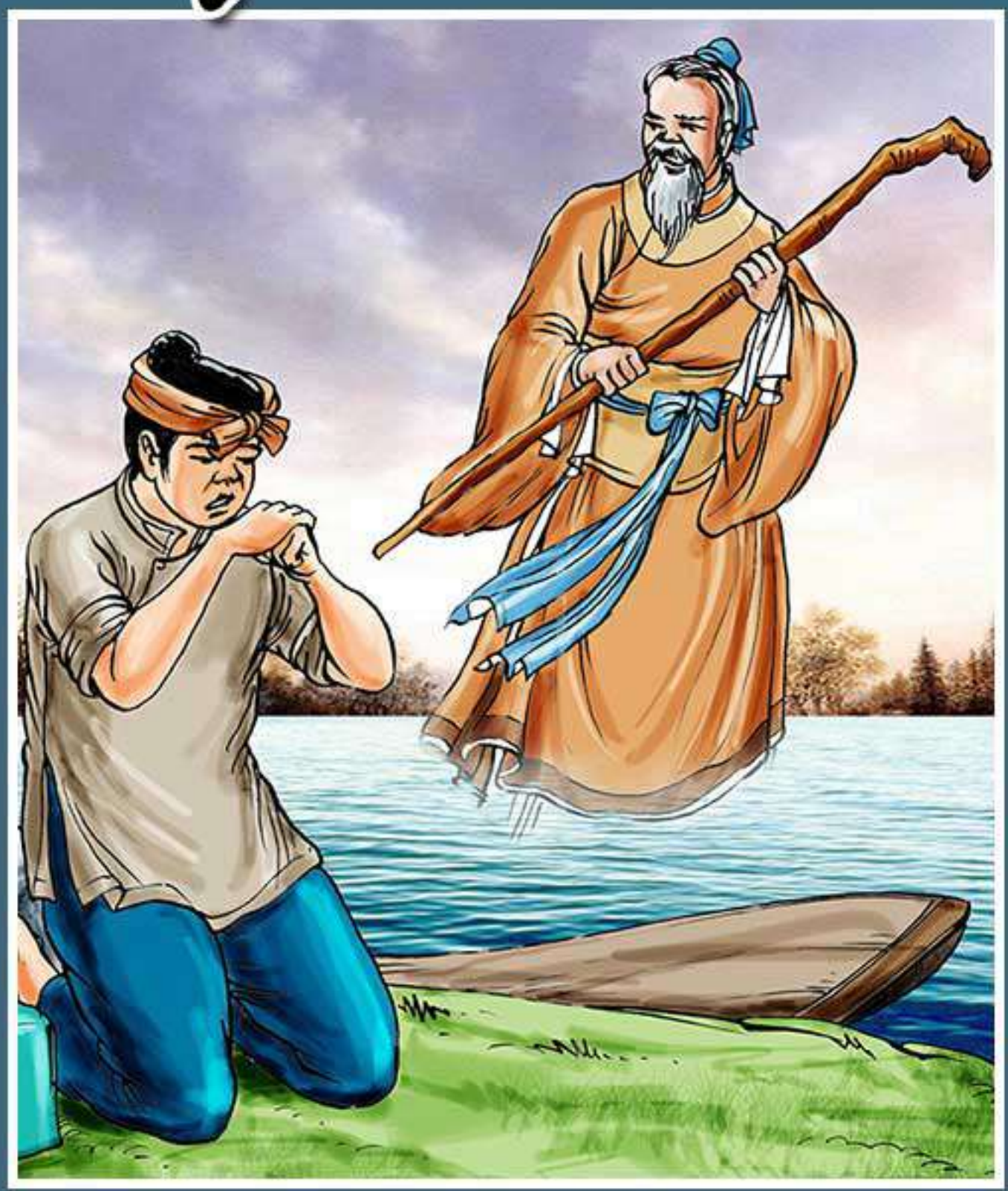
Truyện Cổ Nước Nam

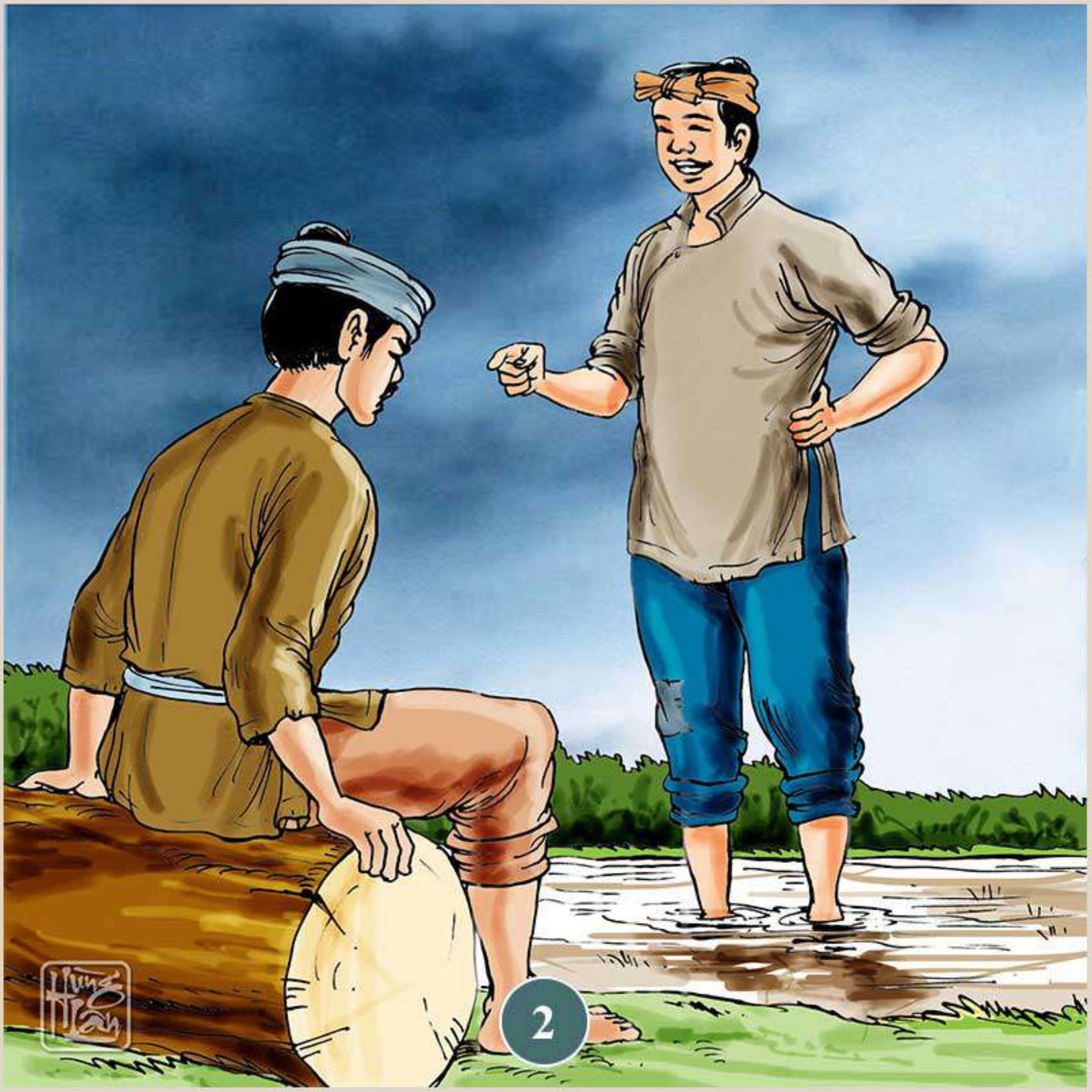
Của Thiên Trả Địa

Tranh và lời: HÙNG LÂN

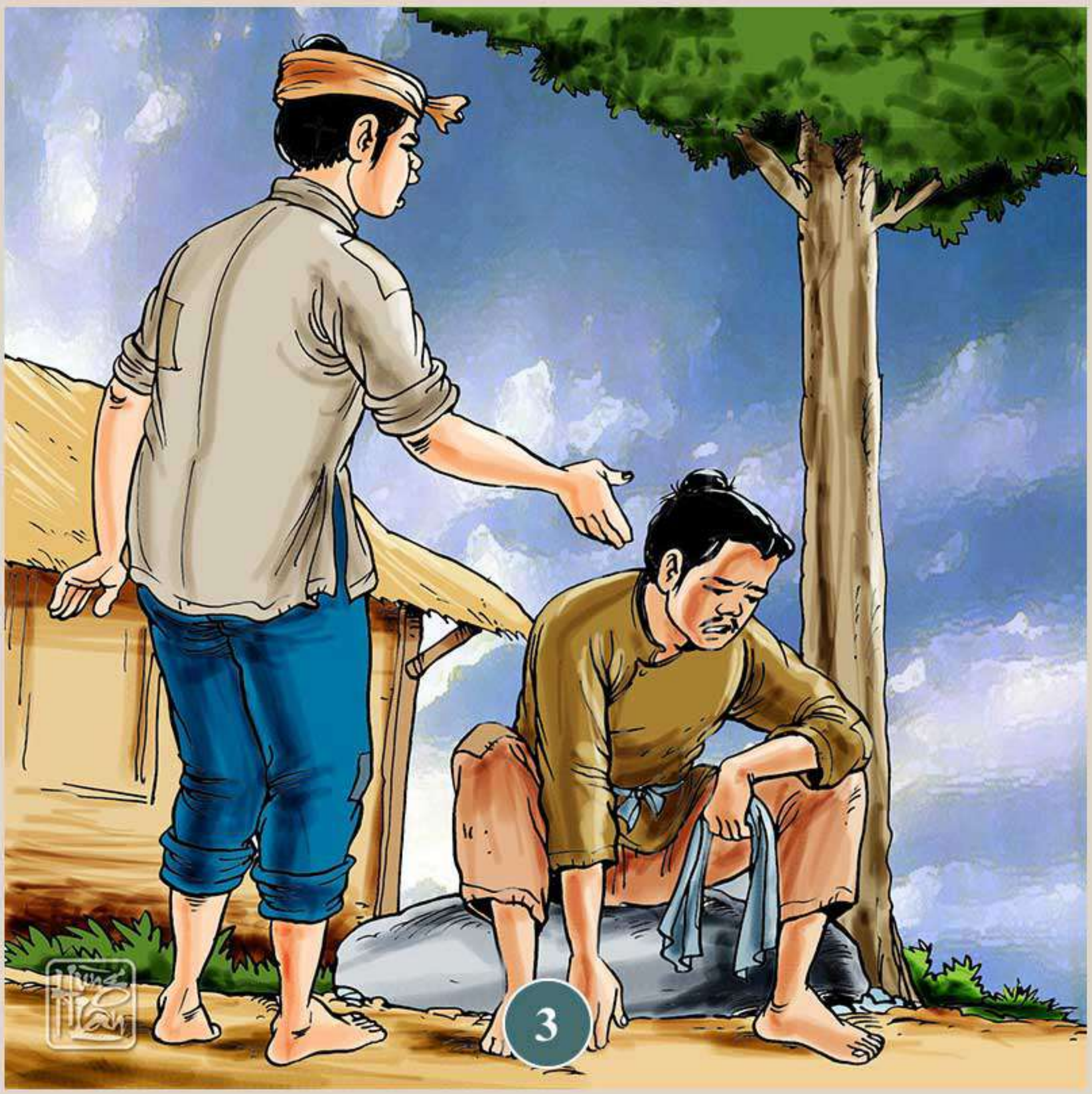
Ngày xưa, có hai anh chàng làm nghề cày thuê cuốc mướn ở cùng chung một làng, nhà họ cũng ở gần bên nhau. Một người tên là Thiên, người kia tên là Địa.

Họ giống nhau ở chỗ anh nào anh nấy đều nghèo rớt mùng tơi và đều mồ côi cha mẹ từ lúc nhỏ, có điều Thiên rất sáng dạ và tinh khôn, bảo gì hiểu nấy, còn Địa thì không được thông minh như bạn, nhưng bản tính hiền lành chân chất và không làm mích lòng ai bao giờ.

Một hôm, Địa nói với Thiên rằng:

- Nếu chúng ta cùng như thế này mãi thì không biết bao giờ mới cất đầu lên được. Tôi thấy anh là người sẵn có khiếu thông minh, nếu anh được học hành đàng hoàng thì chắc ngày sau sẽ có kết quả tốt. Tôi đã có cách rồi, từ nay anh khỏi cần đi làm nữa, cứ cố tâm lo việc đèn sách. Tôi sẽ gắng sức làm thêm để lấy tiền nuôi anh ăn học. Lúc nào anh thành tài, thi đậu làm quan to, đôi ta sẽ chung hưởng phú quý.

Thiên nghe vậy thì trong bụng mừng lắm, nhưng ngoài mặt vẫn ra vẻ ngần ngừ suy xét:

- Thế cũng được, nhưng ai lại bám vào anh mãi? Một mình anh làm lụng thì chắc là cực nhọc lắm!

Địa thật thà bảo:

- Có sao đâu, tôi có sức hơn anh mà, để những người thông minh như anh đi làm lụng vất vả thì phí quá đi. Tôi chịu cực được! Miễn sao sau này anh được công thành danh toại rồi thì đừng quên tôi nhé!

Thiên liền trả lời:

- Làm sao mà quên được công sức của anh. Tôi là người chứ có phải là con vật đâu!

Địa nghe bạn đoan chắc như vậy thì trong bụng vững tin lắm, vì biết Thiên có chí, chắc sẽ thành tài.

Thế rồi kể từ ngày đó Địa tận lực đêm ngày làm thuê để nuôi bạn ăn học. Thấy Thiên học mỗi ngày mỗi tiến, anh chàng lại càng hăng hái làm việc nhiều hơn, không quản chi khó nhọc.

Cứ như thế hết năm này sang năm kia, cả hai vẫn chưa ai lo bề gia thất, Địa vẫn cứ chăm chút lo lắng cho bạn yên lòng học tập. Sau mười năm đèn sách, Thiên lần lượt đậu các khoa thi Hương, thi Hội, thi Đình và giành luôn chức Trạng nguyên.

Thiên được nhà vua bổ làm quan to, cai quản cả một vùng, có dinh thự nguy nga, có kẻ hầu người hạ đông đúc và được mọi người rất trọng vọng.

Được tin bạn mình thành đạt như lòng mong ước, Địa rất sung sướng. Lập tức, anh chàng đem trâu và cày về trả chủ, rồi anh bán phăng ngôi nhà đang ở, lấy một số tiền mua đồ lễ tìm vào dinh của bạn.

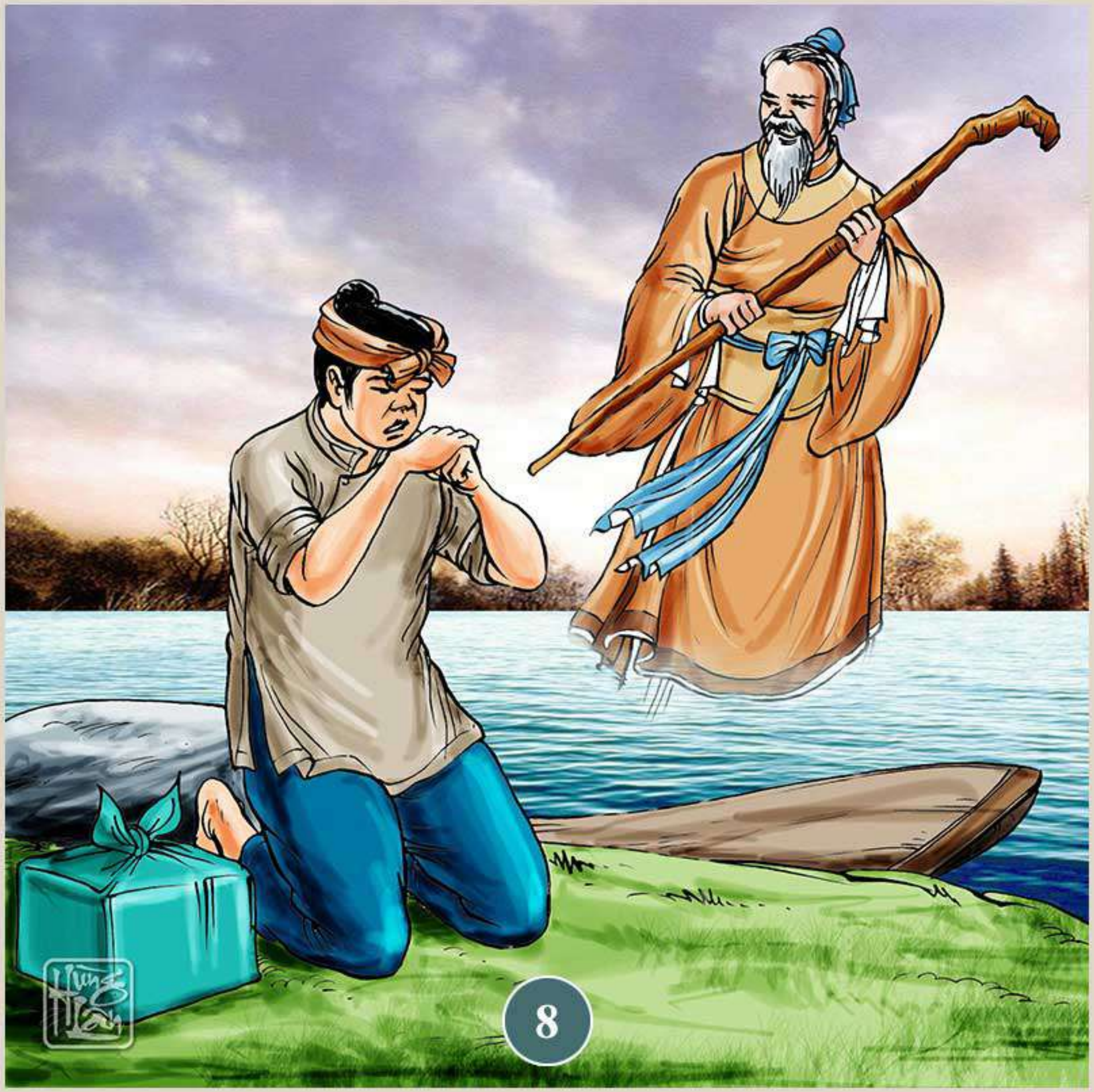
Ngờ đâu sự đời là thế, lúc cơ hàn thì có bạn có ta, lúc nên danh thì quay lưng ngoảnh mặt. Khi Địa tìm đến nơi thì Thiên đã thay lòng đổi dạ, không muốn nhận lại bạn cũ nữa. Hắn còn dặn quân canh cấm cửa không cho Địa vào.

Địa bị đuổi nên tủi thân, lủi thủi ra về. Vừa đến bờ sông, anh chàng ngồi xuống, nước mắt rơi lã chã, nghĩ đến lòng người đen bạc, số phận hẩm hiu, bây giờ có muốn về làng cũng không được nữa vì nhà đã bán mất rồi...

Cảm thông cho anh chàng hiền lành thật thà, Bụt liền hiện lên giả làm người khách qua đường, đứng lại hỏi anh:

- Làm sao mà con khóc vậy? Bộ con không biết xấu hổ ư?

Địa nghe người khách lạ hỏi thì kể lại đầu đuôi mọi việc. Người ấy liền hóa phép cho anh một chiếc đò và dặn rằng:

- Con cứ ở đây chở khách qua lại trên sông này cũng đủ ăn rồi, khỏi phải đi làm thuê nữa.

Địa khấu đầu lạy tạ vị ân nhân đáng kính, khi ngẩng lên thì không thấy ông ta đâu nữa. Biết là thần tiên phù giúp mình nên Địa nghe lời, ở lại đó dựng tạm một túp lều nhỏ, mỗi ngày chống đò ngang đưa khách sang sông.

Việc làm của anh chàng chỉ vừa đủ nuôi miệng qua ngày, không để dành được đồng tiền nào, cho nên khi đến ngày giỗ cha, Địa cũng chẳng biết lấy gì mà cúng.

Chiều hôm ấy, sau khi chở mấy người khách sang bờ bên kia, Địa vừa chèo thuyền về đến nửa sông thì lại nghe có tiếng gọi đò. Anh cho đò quay trở lại.

Trời lúc ấy đã nhá nhem tối, nhưng Địa vẫn trông rõ khách là một người đàn bà còn trẻ tuổi và rất xinh đẹp.

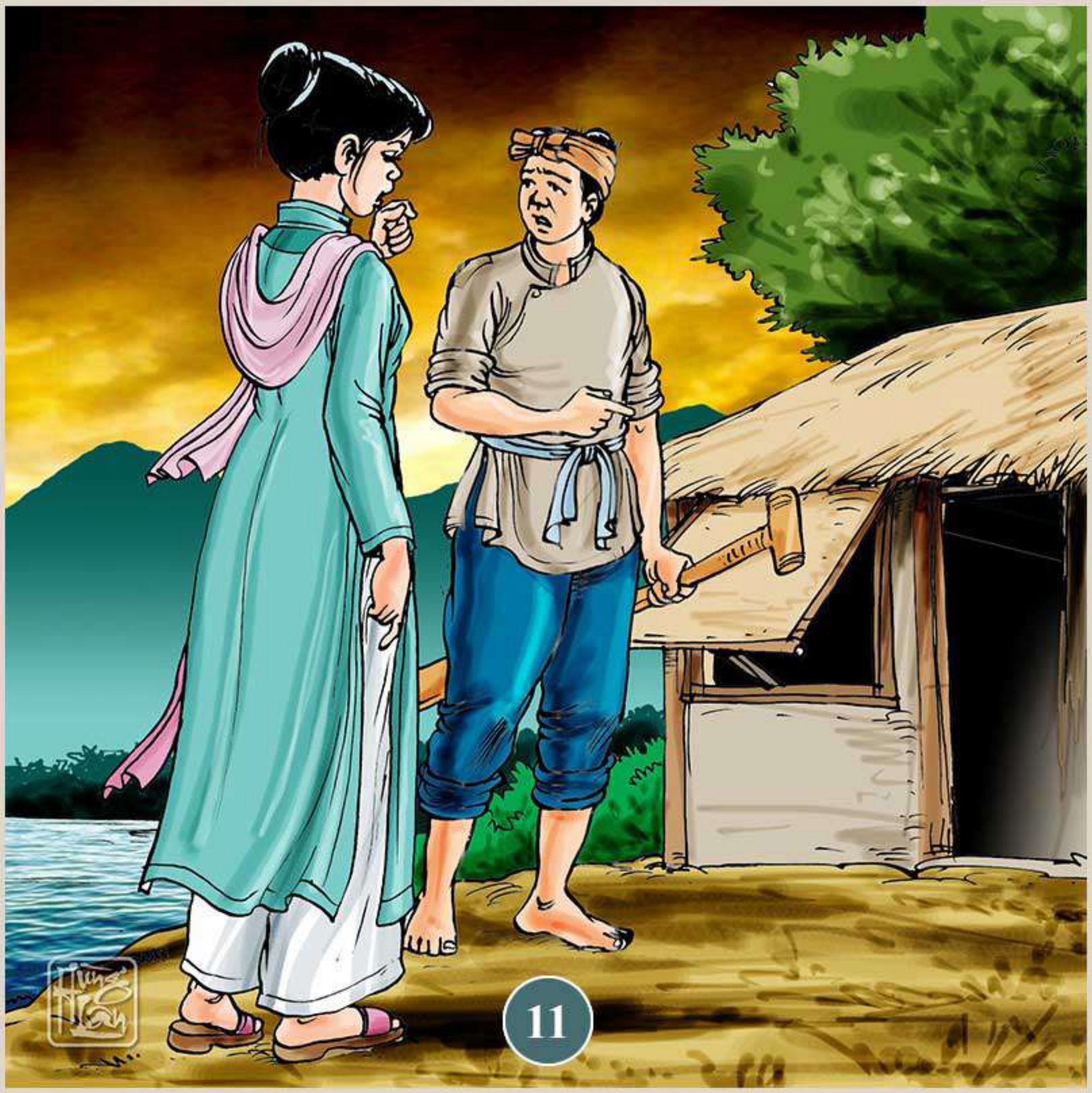
Đò vừa cập bến thì người ấy nói:

- Phiền anh lại chở tôi sang bờ bên kia nhé!

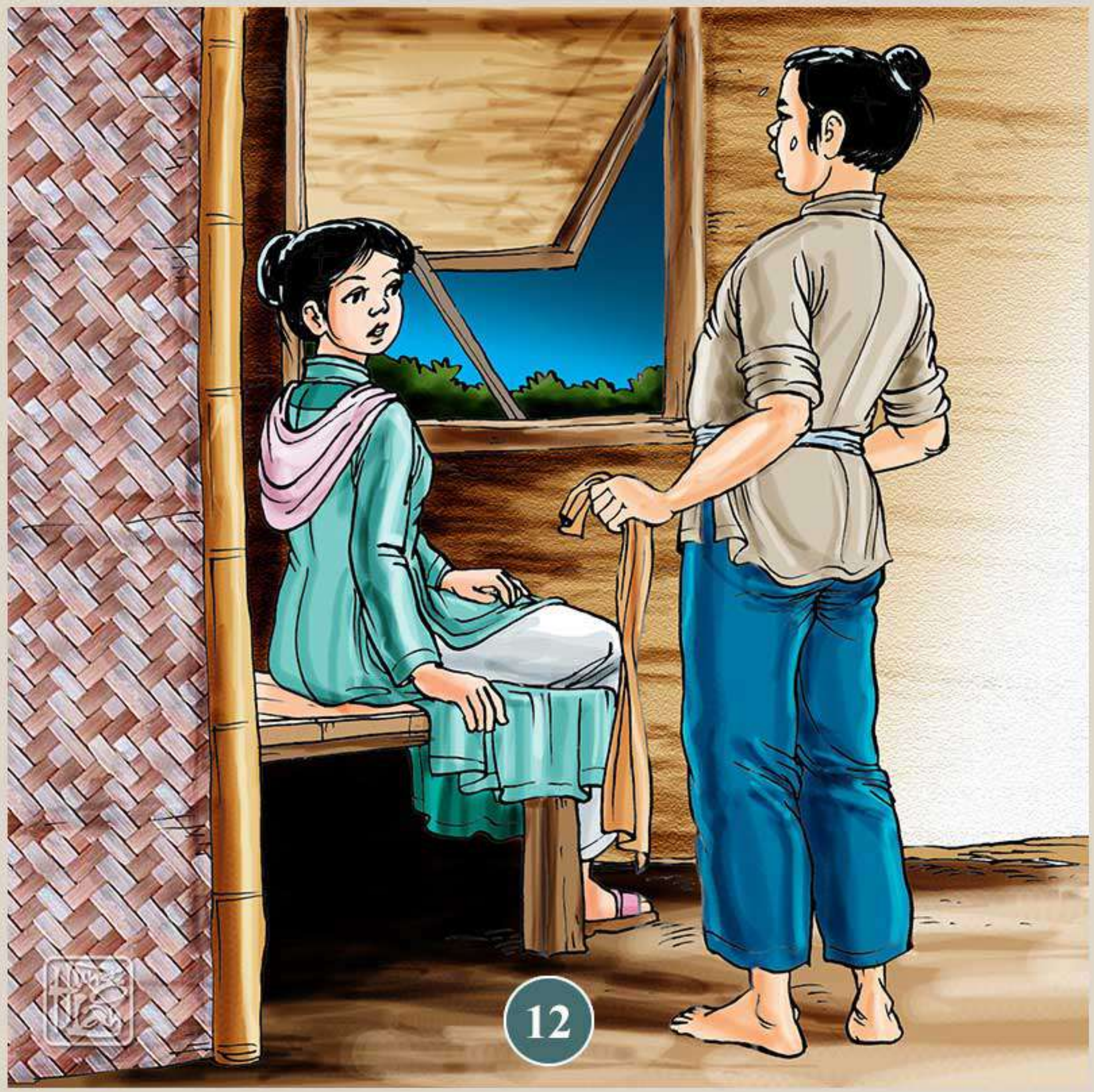
Địa gật đầu rồi lại chống thuyền đi. Nhìn lại thấy người thiếu phụ không phải người vùng này, cốt cách coi bộ rất quý phái, trong lòng muốn hỏi nhưng chẳng dám.

Khi lên bờ, người thiếu phụ nhìn quanh rồi nói với chàng:

- Bây giờ trời đã tối mà đường còn xa quá, anh làm ơn cho tôi nghỉ nhờ qua đêm được không?

Địa bối rối thưa lại rằng:
- Nhà tôi chỉ là một túp lều tranh vách lá, chỉ sợ phu nhân không được vừa lòng thôi.
- Có gì mà không vừa lòng? Được anh tốt bụng cho nghỉ lại qua đêm là may mắn lắm rồi. Tôi biết lấy gì trả ơn cho anh đây?
Thấy người thiếu phụ thực lòng, anh đưa người đàn bà ấy về nhà của mình, trong nhà chỉ độc có một cái chõng tre, anh liền nhường lại cho người đàn bà ấy nằm, vì biết lấy đâu ra chỗ nào khá hơn được.

Thấy Địa toan đi kiếm một nơi khác ngủ, người thiếu phụ hỏi:
- Anh ở một mình, chưa có vợ à?
- Chưa. Nghèo khổ như tôi thì hơi đâu mà nghĩ đến chuyện đó.
- Thế nếu như tôi xin làm vợ anh thì anh nghĩ sao?
Địa rất bỡ ngỡ và ngạc nhiên, không biết trả lời thế nào cả. Lúc ấy nàng mới nói:
- Thú thật với anh, tôi là người ở trên cung tiên. Trời thấy anh là một người tử tế mà lại chịu khổ sở quá nên cho tôi xuống trần để giúp anh.

Nói rồi nàng hóa phép biến túp lều của Địa thành một dinh cơ rất đẹp, trong nhà đồ dùng thức đựng đầy đủ, kẻ hầu người hạ từng đoàn, không thiếu thứ gì.

Địa vừa kinh ngạc vừa vui sướng trong lòng. Nàng tiên lại hóa phép cỗ bàn linh đình để anh làm giỗ cúng cha rồi bảo chàng:

- Bây giờ mình hãy ăn mặc lụa là gấm vóc cho tươm tất vào rồi bảo gia nhân khiêng kiệu đến mời anh Thiên ấy sang nhà mình ăn giỗ đi.

Nghe nhắc đến Thiên, Địa vẫn còn chưa nguôi nỗi buồn, ngậm ngùi bảo vợ:

- Mình mời chi cái thứ bạn bè bất nghĩa ấy?

Nàng nhẹ nhàng bảo chồng:

- Thì mình cứ nghe theo lời em đi mà! Chuyện cũ chàng hãy bỏ qua đi, bây giờ chúng ta được sung sướng hạnh phúc như thế này là mãn nguyện rồi, mời anh ấy đến thắp nén hương giỗ cha là hợp quá đi chứ. Vả lại để cho anh ấy biết mình cũng đâu có thua ai.

Địa nghe lời vợ, lên kiệu cho gia nhân đưa đến thăm dinh cơ của Thiên. Thấy Địa lần này có người đưa kẻ rước nên hắn tiếp đãi chàng có phần tử tế hơn nhiều.

- Chẳng hay có chuyện gì mà chú đến đây?

Địa cũng lịch thiệp đáp từ:

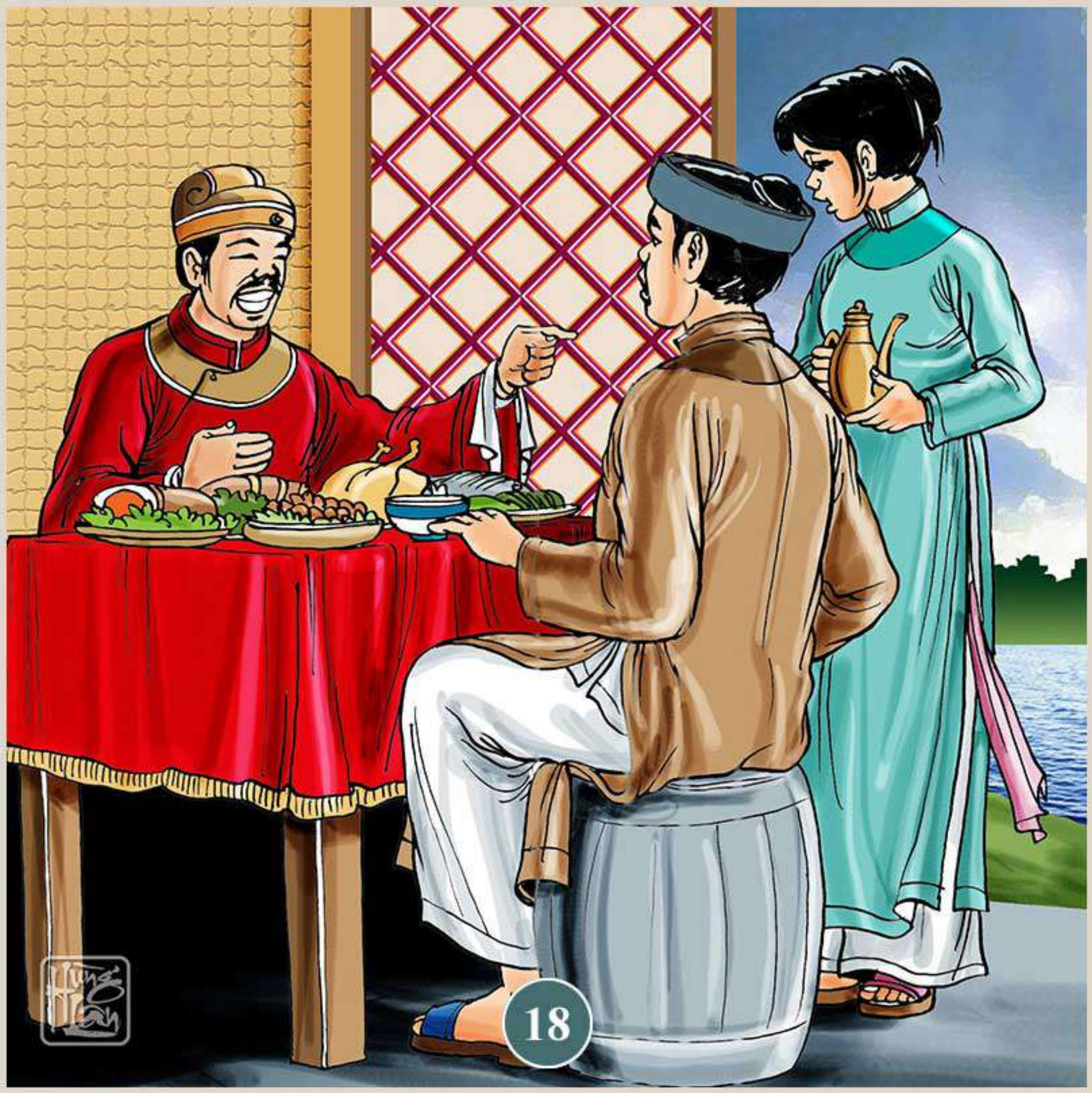
- Tôi đến mời anh ngày mai đến nhà tôi ăn giỗ thân phụ. Mong anh nghĩ đến tình bạn năm xưa mà đến thắp nén nhang cho thân phụ tôi vui lòng nơi chín suối.

Thiên vẫn giữ thói huênh hoang cao ngạo như trước:
- Hà hà... Được thôi! Chú muốn ta đến chơi thì hãy trải chiếu hoa từ đây tới nhà, ta sẽ đến.
Địa về kể lại thì nàng liền bảo:
- Tưởng gì, chứ việc ấy có gì khó khăn lắm đâu, mình cứ yên tâm lo nhang đèn cho cha đi.
Nàng tiên lại hóa phép ra thành hàng nghìn chiếc chiếu hoa trải một đoạn đường dài từ nhà mình đến dinh cơ của Thiên đang ở.

Thiên không ngờ trong thời gian vừa qua Địa cũng trở nên giàu có lớn, nên hắn mới quyết định đến xem cho rõ sự tình.
Đến nơi, hắn rất lấy làm lạ khi thấy nhà cửa và mọi thứ đồ đạc của Địa sang trọng ít có nhà nào bì kịp, hỏi do đâu mà có thì Địa chỉ cười tủm tỉm bảo là nhờ ơn Trời thôi.
Được một lúc thì mâm giỗ được dọn ra để mời khách, rồi Địa đưa vợ ra giới thiệu với bạn cũ và đích thân nàng rót rượu mời từng người.

Thấy nàng vừa đẹp vừa sang, hắn đâm ra mê mẩn và ganh tị với hạnh phúc của bạn. Khi đã ngà ngà men rượu, hắn lại nổi lên lòng tham tới mức mù quáng. Hắn nói với Địa:

- Không ngờ chú mày được sung sướng như vậy. Chú đổi vợ chú cùng cơ nghiệp này cho tôi, thì tôi sẵn sàng nhường chức quan cùng dinh cơ của tôi cho chú. Chịu không?

Địa liền đưa tay can gián:

- Anh say quá nên nói bậy rồi. Trên đời này ai mà lại làm chuyện lạ kỳ như thế?!

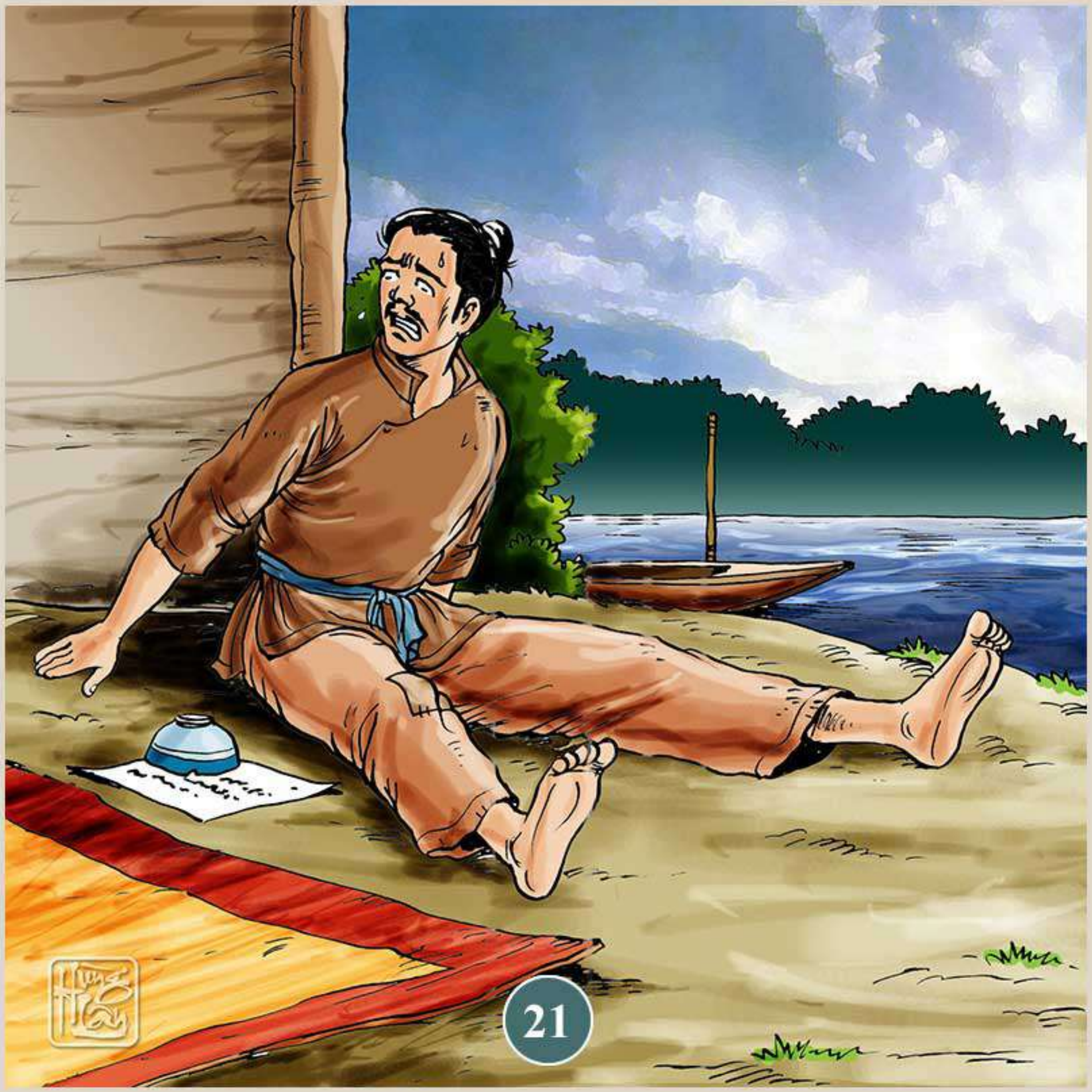

Nhưng gã bạn bất nghĩa vẫn cứ cương quyết bảo:
- Ta nói thật mà! Nếu không tin thì cứ bảo lý trưởng ở đây làm tờ giao ước ngay đi!
Không bao giờ Địa lại muốn như thế, nhưng nàng tiên ghé miệng nói nhỏ vào tai chồng, xui Địa cứ việc bằng lòng đi, mọi sự để đó cho nàng tự lo liệu.
Và thế là sẵn có cụ lý trưởng sang ăn giỗ nên hai bên liền làm tờ giao ước, điểm chỉ hẳn hoi để sau này đừng ai lật lọng.

Giấy tờ giao ước đâu đó xong xuôi thì Địa buồn quá, gạt nước mắt giã biệt người vợ tiên, lên võng về dinh cơ của Thiên mà tâm trạng rối bời, chẳng biết phải xử sự như thế nào cho phải lẽ với nàng đây?!

Còn Thiên thì quá say rượu nên nằm ngủ một giấc li bì, không biết trời đất gì nữa cả, đến sáng hôm sau hắn mới tỉnh dậy, ngơ ngác nhìn quanh thì thấy mình đang nằm trong một túp lều tồi tàn bên sông, bên cạnh là tờ giao ước với Địa.

Hắn nhìn quanh tìm kiếm, nhưng người vợ đẹp cùng dinh cơ lộng lẫy ngày hôm qua đã biến mất theo mây về trời, không còn chút dấu vết nào nữa cả. Hối hận thì đã muộn, có kêu gào cách mấy cũng uổng công vì hắn đã điểm chỉ vào tờ giao ước rồi.

Giờ đây, hắn chỉ biết làm nghề chống đò qua sông thay cho Địa, còn Địa nhờ ơn Trời ban cho nên hóa ra thông minh và khôn ngoan, làm quan sung sướng mãi.

Ngày nay, mỗi khi người ta muốn ám chỉ việc những kẻ làm ăn bất nghĩa phải trả giá thì họ thường hay nói câu "Của Thiên trả Địa" là do sự tích câu chuyện này mà ra.